

אין מעמידין פרק שני עבודה זרה

לח.

עין משפט נר מצוה

קנא א ב מ"י פ"ז מהל
מכלות אסורות
הלכה ז טו סגן לאין
קנא טו"ש ע"ד פ"י ק"ג
ספ"ד א:
קנא ג מ"י שם הלכה טו
טו"ש ע"ד שם ספ"ד
ז:
קנא ד טו"ש ע"ד שם ספ"ד
ז:
קנא ה ו מ"י שם הל' טו
טו"ש ע"ד שם ספ"ד ה:
קנא ז מ"י שם הלכה טו
טו"ש ע"ד שם ספ"ד ו:
קנא ח טו"ש ע"ד שם ספ"ד
ח:
קנא טו"ש ע"ד שם ספ"ד
ט:

רבינו חננאל (המשך)

באגם אסור. ומעשה
שהיה בעובד כוכבים אחד
היה. אבל משום בשולי
עובדי כוכבים בהאי גזווא
לא אסורי דהא א"ר יוחנן
עובד כוכבים (שהרד"ק)
[ההרד"ק] רישא שרי למיכל
ישראל מינה אפילו מריש
אוניה. אלמא לכוורי שער
קא מיכיון ולא לבשולי.
הבא נמי לגלויי קאם אג
מיכיון. דייק רבינא מהא
דא"ר יוחנן עובד כוכבים
(שהרד"ק) [ההרד"ק] רישא
פ"י שהבהב ראש כבש
להעביר עורה שרי למיכל
מיכיון אוניה שמתבשל
לפי שעה עובד כוכבים
דשרא סיכתא לאתנא
וקבר בה ישראל קרא
ונתבשלה שרי. פ"י מי
שנתן יתירות של עץ
לייבשם לנענץ בספינות
כמו מסמרים. ואמרין
פשיטא מהו דחימא
לבשולי אותן היתירות
קא מיכיון. וכיון שכוונתו
לשום בישול בעלמא האי
קרא שנתבשלה בכבשן
אסור. קמ"ל לשרורי.
פ"י לחוקק קא מיכיון ולא
לבישול. גוויין דשמעתא
עובד כוכבים שלקח
בשר מישראל ונתנו ע"ג
האור אם נתבשל כמאכל
דרוסאי מותר. ונתני מינה
ישראל בשר ע"ג גחלים
ובא עובד כוכבים ומהפך
בו עד שיבוא מביה"כ
או מביה"ד ואינו
חושש. והני מילי דליכא
חשש דלמא חליף ליה:

אלא מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא. פרש"י דרבנן גזרו משום
דחייש שמא יאכלנו דברים טמאים ויותר היה נראה לפרש
הטעם משום חתנות וכן פ"ה במתני' אומר הר"ר אברהם ז"ר דוד
דולאי שלקות אסרו חכמים כשהעובד כוכבים מנשלים צדימו אבל

כשהוא מנשל צדימו של ישראל אין
לחוש לא לחתנות ולא לשמא יאכלנו
דברים טמאים ולא הודה לו ר"ת
דולאי כיון שהעובד כוכבים מנשל לא
חלקו כלל חכמים צין רשות הישראל
לרשות העובד כוכבים כי לעולם יש
לחוש שמא לא יזהר גס צדימו של
ישראל כמו צדימו של עובד כוכבים:

איבא בנייהו דגים קטנים וארדי
ודייסא. פ"י שאינם נאכלים חיים
ואין עולין על שולחן מלכים ואור"ת
דמדנקט הני ולא נקט דבש וגבינה
שעולין על שולחן מלכים ונאכלים
חיים ש"מ דעמי למונקט דברים
שנעשה זהם לשון אחרון מוסף על
הראשון ולהקל עליו לאפילו אינו
נאכל חי כיון שאינו עולה לית ציה
משום בישולי עובדי כוכבים ולכן פסק
ר"ת דהלכתא כהני תרי לישני ואי
איכא חד מנייהו או נאכל חי או אינו
עולה אין צו משום בישולי עובדי
כוכבים דבשל סופרים הלך אחר
המיקל וראה מדאמרין לקמן
בשמעין (ע"ג) גבי משחא שליחא וכן
גבי דבש צקתא התלמוד (לקמן לו:). חי
משום בישולי עובדי כוכבים נאכל
כמות שהוא חי הוא פירוש ולא שייך
ציה בישולי עובדי כוכבים אע"ג
דעולה על שולחן מלכים הוא וגם ר'
יוחנן עזר לקמן (דף נט. ע"ג) עובדא
להיתר גבי מורמוסא דשלקי עובדי
כוכבים ואכלו ישראל דאסר רשב"ל
וא"ל רבי יוחנן דמדקטורין עלך זיל
הדר דכל שאינו עולה על שולחן מלכים
אין צו משום בישולי עובדי כוכבים
ואע"ג דמורמוסא אינו נאכל כמו שהוא
חי: **דגים** קטנים מלוחים אין
בהם משום בישולי עובדי כוכבים. פ"י
אם בישול עובד כוכבים אחרי שמלחן
נאכלים סתמת מלחם אמר רב יוסף
ואם ללאן סומך מלחם משום עירובי
מזלין ולא גרס עובד כוכבים עד
ואי עזדיניהו עובד כוכבים כסא
דהרסנא כפר"ס והשתא ניחא דלא
תקשי לקמן דר' יוחנן דאסר דג מליח
וצי"ה לזויה דהתם מיירי במלחו עובד
כוכבים והכא מיירי במלחו ישראל
ודגים קטנים מלוחים נאכלין כמו שהם

מדרבנן. שלח יהא ישראל רגיל אכלו
טמא: **דגים קטנים וארדי ודייסא**. אין נאכלין חיין ואין עולין על
שולחן מלכים ללישנא קמא יש צהן משום בישולי עובדי כוכבים
ללישנא בתרא שרו: **ארדי**. דוליי"ן: **מלוחין**. נאכלין כמות שהן

מחמת מלחן: **כסא דהרסנא**. טיגין
במוריים שומן דגים עם קמח: **הרסנא**
עיקר. ואתו מוריים נאכל כמות
שהוא חי ושרי: **קמ"ל קימחא עיקר**.
יש צו משום בישולי עובדי כוכבים
שהקמח אינו נאכל חי: **כל החגבים**
שצאגס. שנחרכו ונתבשלו מחמת
האור. חגב אינו טעון שחיטה: **אפי'**
מריש אוניה. שהאוזן רכה ונללית
במריכתה אפי' הכי שרי הואיל ועובד
כוכבים לא לבשל נתכוין: **דשדא**
סיכתא. קבילי"ח צלע"ו ליבשה
במנור: **וקבר זה ישראל קרא מעיקרא**.
והטמין ישראל בתנור דלעת חיה

קודם שהוסק התנור והעובד כוכבים
הסיקו ונתבשלה הדלעת: **שפיר דמי**.
הואיל והעובד כוכבים לא לבשל
נתכוין: **פשיטא**. היינו דר' יוחנן:
מחו דסימא. האי עובד כוכבים
לבשולא להאי סיכתא איכונן והא לשם
בישול הסיקו: **קמ"ל**. דאין בישול
צללים: **אלא לשרוי מאניה איכונן**.
להקשות את היתד ואין דעתו לבישול:
לשרוי. לשון שריי וקיס חוק:
צן דרוסאי. לטעים היה אוכל כל
דבר המבושל קצת: **בסיפא**. צלל
אכל הכא דמנחא אלונימי בלאו הסיק
דעובד כוכבים הוה מנשל לה
לזמן מרובה: **שפיתת קדירה**
קרי כשנותנין אותה על האור:
מנסיסה

עובד כוכבים דהריך רישא שרי
הלכך האי עובד כוכבים דשרא סיכתא
מעיקרא שפיר דמי פשיטא מהו דתימא
לשרורי מנא קא מיכיון ובה ישראל קרא
על גבי גחלים ובא עובד כוכבים והפך בו מותר
לא הפך ביה הוה בשיל פשיטא אלא לאו דאי לא הפך לא הוה בשיל
אמאי מותר בישולי של עובדי כוכבים נינהו לא צריכא דאי לא הפך
הוה בשיל בתרתי שעני והשתא קא בשיל בהדא שעתא מהו דתימא קרובי
בישולא מילתא היא קמ"ל: **והאמר ר' אסי** א"ר יוחנן **הכל** שהוא כמאכל
בן דרוסאי אין בו משום בישולי עובדי כוכבים הא אינו כמאכל בן דרוסאי
יש בו משום בישולי עובדי כוכבים התם כגון דאותביה בסילתא ושקליה
עובד כוכבים ואותביה בתנורא תניא נמי הכי מניח ישראל בשר על גבי
גחלים ובא עובד כוכבים ומהפך בו עד שיבא ישראל מבית הכנסת או מבית
המדרש ואינו חושש שופתת אשה קדירה על גבי כירה ובאת עובדת כוכבים

חיים אומר רבי יהודה דמדקאמר מלוחים דמשמע שאין מלוחים אסירי א"כ ז"ל דמיירי בגדולים קצת שעולים לפעמים על שולחן מלכים
דאי לא תימא הכי תקשי לן להא דאמר איכא בנייהו דגים קטנים פ"י דלמ"ד נאכל כמו שהוא חי יש צו משום בישולי עובדי כוכבים
ולמ"ד אינו עולה דגים קטנים אין צו משום בישולי עובדי כוכבים והלכתא כדרייהו לקולא וא"כ אמאי נקט מלוחים אפילו אין מלוחים נמי:
קא משמע דין קימחא עיקר. מכלל היה ר"ת ממיר קמח"ש ואובול"ש של עובדי כוכבים לאותם שאין מהירים מפת של עובדי כוכבים
דלמאי ניחוש אי משום דס ביצים רוב ביצים שלנו אין צהם דס ואי משום ביצי עוף טמא הרי אינם מנאיים בנינו ואי משום בישולי
עובדי כוכבים קימחא עיקר והוי כמו פת [וע"פ מוס' חולין סד. ד"ה סימין ומוס' ביצה טו: ד"ה קמ"ל]: **לעירא** דלא ידע הי טמא והי
מאור. משמע הא חי הוה ידע הי טהור הוה שרי ומאכל ראה להמיר חגיבים בלא שחיטה ועוד ראה דעופות לא הוצרכו שחיטה: **אלא**
מפני שהוטלו צין בהמה לגדים ולהלך לפטרן בולא כלום א"כ שכבר הוקפו לגדמם מלמעט הא לאו הכי פטורי משום דהוקפו לגדים וכל שכן
חגיבים שהוצרכו אחר דגים דתנחא במוספתא וכל נפש חיה הרומשת צנים אלו דגים ולכל הנפש השורפת על הארץ אלו חגיבים ועוד תניא
במוספתא: **אוכל אדם חגיבים צין חיין צין מתין ואינו חושש וא"ת** וחייין היכי שרו הא איכא בל תשקפו דאמרין ס"פ ר' עקיבא (שבת דף ט:)
רב חזייה לרב כהנא דקא מעבר שושביא אפומיה א"ל שקליה דלא לימרו קא אכל ליה וקא עבר משום בל תשקפו וי"ל דהא דשרי במוספתא
חיין היינו היכא שמתך ממנו אכר אחד ורחמו היטב דליכא בל תשקפו בלחמו אכר [ע"י מוס' חולין סו. ד"ה מנאי ומוס' שבת ט: ד"ה דלא]:
קא משמע דין לשרורי מנא קא מיכיון. ואע"ג דאמרין פ"י מלח גדול (שבת דף עז: ושם ע"ג) האי מאן דשדי סיכתא לאתנא חייב
משום מנשל היינו לענין שבת דאע"ג דלשרורי מנא קא מיכיון מ"מ הוא מנשל קצת וגם לאותו בישול גרוע הוא מתכוין
וגבי שבת החמירו להחשיבו אבל לענין בישולי עובדי כוכבים לא חשיבו ואינו (חייב) עד שיתכוין לבישול גמור:

(א) שבת נא. מ"ק י: כימות
מו. לקמן נט. (ג) וצ"ה ח. (ג)
(א) [עירובין סה: ויש"ע].
(ד) [צ"ל דבמתן צר למי א"ר
פדת]. (ס) שבת טו:
(א) שבת כ. (א) [וע"פ מוס'
לקמן נט. ד"ה ש"ג].
(ח) [במחילין סד. ד"ה סימין
איכא להפך וצ"ל באתת
ר"ת]. (ט) [בדלית' בחולין
טו: (א) [מורמוסא פ"ט ה"ו].
(ס) [צ"ל אסור].

לענין רש"י

בוליי"ן. פטירות.
קבילי"ח. [קבילי"ח. א].
יתד, וי, וי.

מוסף רש"י

אין בהן משום בישולי
עובדי כוכבים. שגור חכמים
בבישולי נכרים משום חתנות
ועל שגאכל כמו שהוא חי
לא גזרו על בשול, דכיון
שנאכל מנו שהוא חי אינו
בשול, ללא אשה מיר, ולאו
נאכל על ידי מלחן חיים
(בבב"ב טו.). אפילו מריש
אוניה. ואע"פ שמתברר
לכשל (במבובות גה.).
כמאכל בן דרוסאי.
לסטים היה ומבשל בישול
שעל (שבת כ. ב.) כל שהוא
מנושל בשר ישראל מנאכל
צן דרוסאי שוב אין צנמיו
משום בישולי נכרים. (שם.)

רבינו חננאל

כ"י שמואל בר יצחק
דאמר משום רב כל
הנאכל כמות שהוא בחי
אין בו משום בישולי
עובדי כוכבים. בסורא
מתנו הכי. בפומבדיתא
מתנו להא הא לאו
שאנו עולה על שולחן
מלכים לאכול בו את
הפת אין בו משום
בישולי עובדי כוכבים.
איכא בנייהו דגים קטנים
וארדי ודייסא דהני כגון
דגים קטנים. (וארדי ח)
אין נאכלין בחי ונאכלין
בפת. וריסא נאכלת בחי
ואינה נאכלת בפת כ"י.
וחתה של עובדי כוכבים
מותר ולא חיישין לפת
שיש בו. שאין פת עובדי
כוכבים אסורה באילה
אי לא משום חתנות.
אבל לכותה שרי דתני ר'
חייא לתם האפוי לכותה
העשויה למורים פטורה
מן החלה. אמר רב אסי
אמר רב דגים קטנים
מלוחים אין בהם משום
בישולי עובדי כוכבים.
אמר רב יוסף אם צלאן
עובד כוכבים סומך עליהן
משום ערובי תבשילין.
ואי עבדיהו עובד כוכבים
כסא דהרסנא קמחא עיקר
ולא הרסנא ולפיכך אסורי.
אמר רב ברונא אמר
רב עובד כוכבים שותף
אור באגם כל חגיבים
שצילו מחמת האור ורי טהור
ידעי אי טמא ואי טהור
כולן אסורין ולא מיבעיא
עובד כוכבים אלא אפילו
ישראל שחזית האור

(א) אולי דל"ל נאכלין בחי
[ומפסק דמיירי במלוחים]
הנאכלין כפת ודייסא אינה
נאכלת בחי וכו' וע"פ זה.